

Ce legătură are tiparnița cu dreptul la educație?

Competențe generale

- manifestarea unor deprinderi de comportament moral-civic în contexte de viață;
- cooperarea cu ceilalți pentru rezolvarea unor sarcini simple de lucru, manifestând disponibilitate.

Competențe specifice

- recunoașterea unor atitudini față de lucruri (referitor la îmbrăcăminte), observarea unor comportamente ale adulților în contexte de viață (clasa a III-a);
- manifestarea unor atitudini pozitive în raport cu lucrurile (clasa a III-a);
- identificarea drepturilor universale ale copilului (clasa a IV-a);
- relaționarea pozitivă cu ceilalți pentru rezolvarea unor sarcini simple de lucru (clasele a III-a și a IV-a).

Conținuturi

- raporturile noastre cu lucrurile, relații și atitudini față de lucruri;
- drepturile universale ale copilului.

Activități de învățare

- activitate independentă de completare a unor enunțuri referitoare la lucruri (corespondența meșteri tipografi – sarcini de lucru);
- punerea elevilor în situația de a-și exprima gânduri, sentimente, atitudini față de lucruri: contribuția tiparului la modernizarea societății românești, cererea, în continuă creștere, descrieri cu tematici laice și dorința de a se tipări cărți în limba română;

- exerciții de identificare și recunoaștere a drepturilor universale ale copilului (dreptul la învățătură);
- rezolvarea prin cooperare a unor sarcini simple de lucru.

Strategii didactice

- utilizarea metodelor activ-participative, interactive de învățare: discuții, dezbateri, gândire critică, confruntarea de idei.

Resurse

- **MATERIALE:** set de imagini, obiecte de patrimoniu din muzeu: Mineiul lunii iunie, carte de slujbă bisericească (lb. rom.), Râmnic, 1780; Tiparul în Bucureștiul domniilor fanariote: Cărticică ce cuprinde multe lucruri de folos, (lb. Rom.), București, 1825; Cărți și biblioteci în Bucureștiul fanariot: Dulap cu decor geometric și arhitectural (1722);

Desfășurare

Copiii vor privi obiectele de patrimoniu, la muzeu sau prin proiectarea imaginilor acestora la școală și aflăm ce întrebări își pun în legătură cu acestea.

50 min

în perechi,
pe echipe,
individual

la școală/
Muzeul
Vârstelor

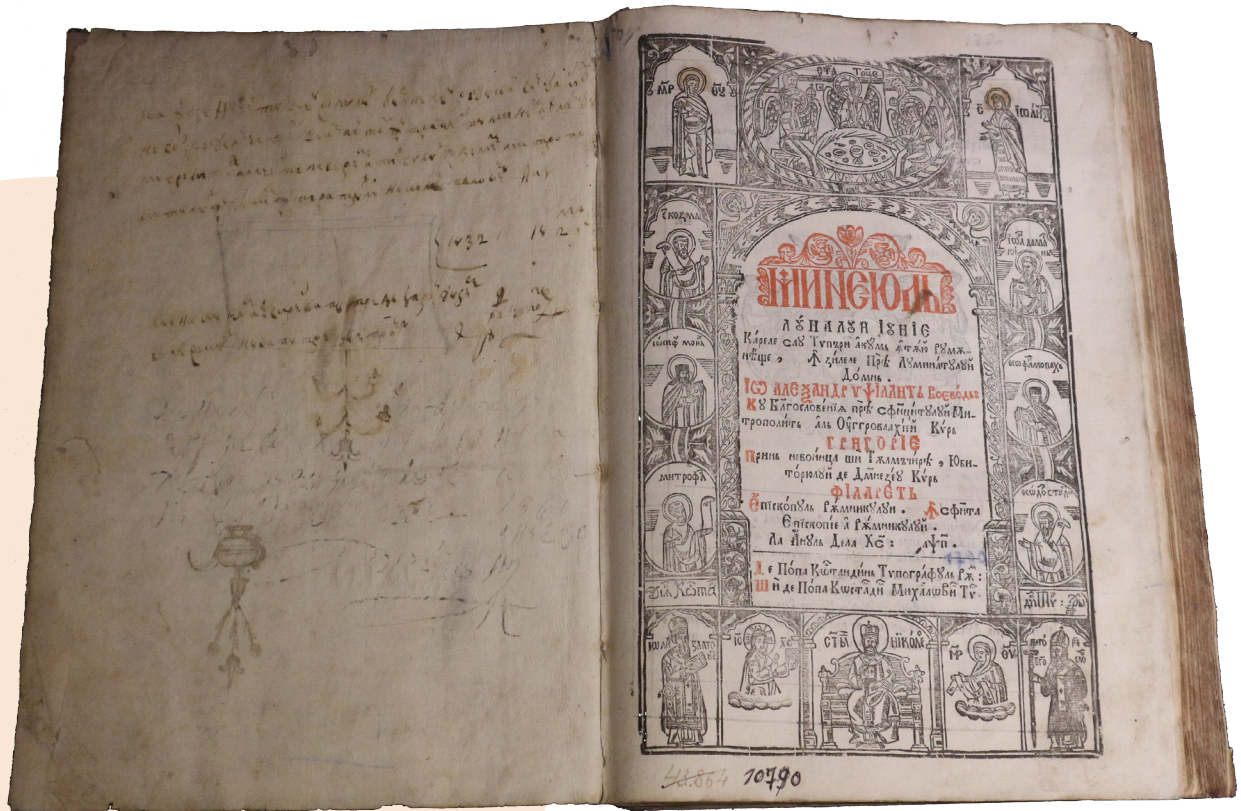
Ce legătură are tiparnița cu dreptul la educație?

Prezentarea succintă a informațiilor

Mineiul de la Râmnic

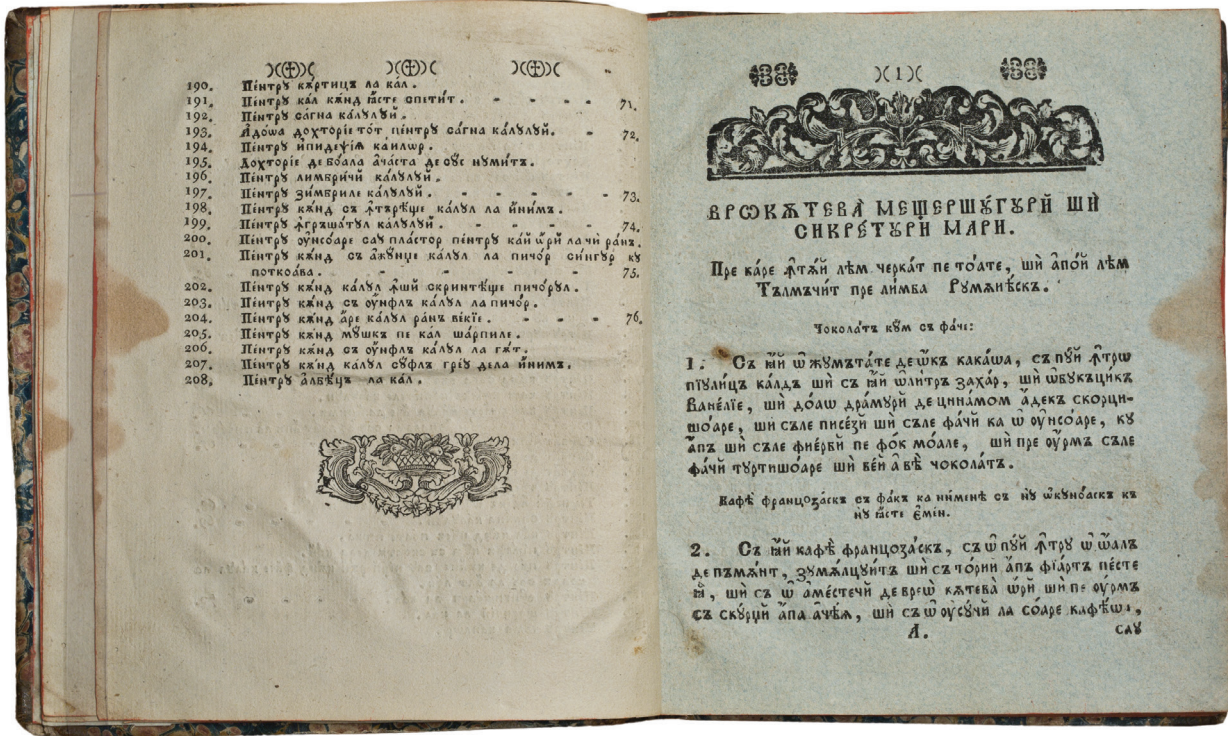
Mineiul este o carte bisericească ortodoxă, în care putem citi despre viețile sfinților sărbătoriți în fiecare zi din an, de ce acei sfinți și-au găsit locul în calendar și care sunt poveștile lor. Și, pentru că poveștile pot fi numeroase, unele ediții ale mineiului erau tipărite pe vremuri și în zeci de volume. La noi

au ajuns ediții scrise în limba slavonă sau greacă, limbi vorbite timp de câteva secole pe teritoriul țării noastre. Treptat, cărțile au început să fie traduse, așa cum se întâmplă și cu Mineiul de la Râmnic, tipărit în 12 volume, toate în limba română, acum 250 de ani. Tipărirea lui a durat 4 ani, iar ce vedeți aici nu este doar o carte frumoasă, ci și un manifest pentru introducerea limbii române în viața bisericii care până atunci slujea în alte limbi, deși credincioșii vorbeau limba română.

Mineiul lunii iunie, carte de slujbă bisericească (lb. rom.), Râmnic, 1780. În expunere la Casa Filipescu-Cesianu.

Ce legătură are tiparnița cu dreptul la educație?

Cărticică ce cuprinde multe lucruri de folos

Pe teritoriul României de azi, pe vremuri, tot felul de țărișoare alăturate, primele școli au fost înființate de mănăstiri. Copiii familiilor înstărite nu prea frecventau aceste școli, ci aveau profesori particulari cu care studiau acasă un număr limitat de materii, în general alese în funcție de ce dicta moda vremii: limba latină, greacă sau mai târziu franceză, aritmetică, diverse instrumente muzicale,

filosofie și logică etc. În școlile mănăstirești însă copiii învățau să scrie și să citească după cărțile bisericești, altfel de cărți ajungând destul de greu aici. La început nici măcar nu erau adaptate pentru copii, dar menirea lor era să-i pregătească pe copii sau pe tineri pentru viața mănăstirească sau măcar să-i ajute să fie niște oameni mai buni. Treptat, au început să apară și cărți mai potrivite copiilor care conțineau învățături și povești spuse într-un limbaj mai simplu, așa cum este *Cărticica ce cuprinde multe lucruri de folos*.

Ce legătură are tiparnița cu dreptul la educație?

Tiparul în Bucureștiul domniilor fanariote

Timp de secole cărțile erau copiate de mână pentru a fi multiplicat și a ajunge la cât mai multe persoane. Oamenii care se ocupau cu acest lucru se numeau *copiști*. Uneori cărțile erau adevărate bijuterii din punct de vedere al ilustrațiilor care completau textul, iar cei care realizau aceste opere de artă în miniatură se numeau *miniaturști*.

Și totuși, un număr tot mai mare de oameni a fost cuprins de dorința de cunoaștere, iar copiatul de mână nu satisfăcea această nevoie pentru că dura destul de mult să se copieze un exemplar dintr-o carte, uneori chiar mai mult de câteva luni. De aceea au existat de-a lungul timpului foarte multe încercări de a inventa o modalitate mecanică de a face acest lucru mai ușor și mai repede. Deși, nu știm cu precizie toți pașii și toate numele de oameni care au contribuit la această invenție, istoria îl ține minte în special pe Johannes Gutenberg (1400-1468) despre care se spune că a descoperit tiparul în jurul anului 1450 în Germania. Din acel moment această nouă tehnică de a face cărți s-a răspândit cu repeziciune în toată Europa și, apoi în toată lumea. La noi tipografia mecanică a ajuns abia după 300 de ani și, chiar și așa, la început s-a tipărit extrem de puțin și aproape doar cărți cu conținut religios deoarece majoritatea tipografiilor aparțineau bisericii.

Dintre toate tipografiile bucureștene, cea care a impus pe piață și alte cărți în afară de cele bisericesti și care a reușit să scoată mai multe

volume pe ani față de celelalte, a fost tipografia Cișmeaua lui Mavrogheni. Ea se afla în Mahalaua Mavrogheni, în zona unde astăzi se află Spitalul Filantropia, Muzeul de Istorie Naturală „Grigore Antipa” și Parcul Kiseleff. Una dintre cărțile scoase în această perioadă în care tipografii români tipăreau primele cărți de literatură sau de istorie este și Cărticica ce cuprinde multe lucruri de folos pe care o vedeți la muzeu.

Cum funcționa o tipografie?

Echipa unei tipografii era formată de obicei din meșteri tipografi și muncitori cu variate atribuții:

- **zețarul** culegea literele și realiza compoziția tipografică;
- **pil(i)carul** prepara cerneala tipografică și ungea zațul;
- **drugarul** mânduia teascul, adică presa;
- **feciorii de tipografie** pregăteau toate materialele de care era nevoie;
- **pisătorul** sfărâma coloranții utilizați în compoziția cernelii tipografice;
- **prubarul** corecta textul imprimat și hotăra tipărirea;
- **meșterul tipograf** era cel care coordona tipărirea unei lucrări și șef al întregii echipe.
- **meșterul artist** realiza ornamentica paginii de titlu și uneori îmbogățea conținutul cu ilustrații create de el sau de alții;
- **chivernisorul** tiparniței un manager din zilele noastre, care încheia contracte, stabilea salariile muncitorilor și procura materialele și uneltele.

Concluzii

În acord cu gândirea europeană de desprindere de obiceiurile vechi (emancipare), boierii încep să înțeleagă importanța educației, punându-și copiii la învățătură. Locul dascălului grec este luat la sfârșitul secolului de un profesor francez sau italian. Cărțile capătă importanță în casele boierești, sunt scoase din lăzi și așezate în biblioteci, tineri și vârstnici citesc cărți și gazete, astfel că la începutul secolului al XIX-lea

